

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

10 august 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Toma Nadejda,

Judecători - Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir, Cobzac Elena, Craiu Nicolae,

juducând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Bălănel Petru în numele părții vătămate Gribincea Andrei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Chișinău din 14 iulie 2020, în cauza penală în privința lui

Bahvalov Mihail xxxx xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 13.07.2018 - 24.09.2018;

Instanță de apel: 11.12.2018 - 15.04.2019;

Instanță de recurs: 07.08.2019 - 29.10.2019;

Instanță de apel: 09.01.2020 - 14.07.2020;

Instanță de recurs: 11.11.2020 - 10.08.2021.

A C O N S T A T A T

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 24 septembrie 2020, pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, Bahvalov Mihail a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.art.27, 145 alin.(1) Cod penal, la 7 ani 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată în procesul penal, fiind dispusă încasarea din contul lui Bahvalov Mihail în beneficiul lui Gribincea Andrei, 103.551 lei 64 bani, echivalentul a 16.318 lei românești, ca cheltuieli suportate pentru tratamentul medical și de reabilitare a sănătății, 50.000 lei cheltuieli ce urmează a fi suportate pe viitor în scopul continuării tratamentului medical și reabilitării sănătății, 200.000 lei prejudiciul moral cauzat prin infracțiune.

În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

În scopul asigurării acțiunii civile în partea admisă, a fost aplicat sechestrul pe bunurile materiale ce aparțin inculpatului Bahvalov Mihail în valoare de 353.551 lei 64 bani și suma în lei moldovenești egală cu echivalentul a 16.318 lei românești, conform cursului valutar BNM la data executării hotărâri și anume: 1.400 dolari SUA, 400 euro și 21.250 ruble rusești, depistate la inculpatul Bahvalov Mihail de către organul de urmărire penală și transmise la păstrare lui Bahvalov Natalia, autoturismul "BMW X5", anul fabricării 2005, nr/î XXXX, cod XXXX, nr. motor xxxx; 1 /2 cota parte din apartamentul nr. xx, str. XXXX, mun. Chișinău, cu nr. cadastral xxxx.

A fost respinsă, ca neîntemeiată, solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Cara Roman, în privința căruia hotărârile judecătorești nu se contestă.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că, Bahvalov Mihail la data de 28 decembrie 2017, aproximativ la ora 21:00, aflându-se în fața localului de agrement „Chef de Chef” situat în mun. Chișinău, sectorul Ciocana str. Igor Vieru nr.10/2, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în rezultatul unui conflict cu Gribincea Vladislav, acționând intenționat, dând-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, urmărind scopul de a-l omorî pe ultimul, l-a împușcat în regiunea capului, din pistolul de model „CZ-83” de calibru 9x18 mm., pe care îl deținea legal, cauzând-i părții vătămate, conform raportului de expertiză judiciară nr. 201802D0392 din 27.02.2018, traumatism craniu-cerebral deschis, penetrant în cutia craniană, contuzie cerebrală gravă, lezare de sinus sagital superior, fractura înfundată multi-așchiată în regiunea suturii sagitale, fracturi multiple liniare front-parietale și occipital, hematom intracerebral, care prezintă pericol pentru viața persoanei și se califică ca vătămare corporală gravă, acțiune care nu și-a produs efectul din cauze independente de voința făptuitorului.

Acțiunile lui Bahvalov Mihail au fost încadrate în baza art.art.27, 145 alin.(1) Cod penal, tentativă de omor intenționat, adică, acțiunea intenționată îndreptată nemijlocit spre săvârșirea infracțiunii de omor intenționat, dacă, din cauze independente de voința făptuitorului, aceasta nu și-a produs efectul.

3. Procurorul, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care de încasat cheltuielile judiciare din contul inculpatului Bahvalov Mihail în beneficiul statului în sumă de 4.228 lei, pentru efectuarea expertizelor judiciare.

În motivarea apelului a invocat că, conform art.229 alin.(1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală; întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli; de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

3.2. A declarat apel și avocatul Stăvilă Mihail în numele inculpatului Bahvalov Mihail, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat la 6 ani 8 luni închisoare, cu restituirea proprietarilor Bahvalov Mihail și Bahvalov Natalia a corpurilor delictive: arma de marca ”Saiga”, cal. 7,62x39mm, nr.xxxx și arma de vânătoare de marca/model ”TOZ-34”, cal. 12x70 nr. XXXX, admiterea acțiunii civile doar în sumă de 250.000 lei, cu revocarea sechestrului aplicat pe bunurile lui Bahvalov Mihail, în partea ce va depăși suma încasată.

În susținerea apelului a indicat apărarea că instanța incorect a individualizat pedeapsa aplicată lui Bahvalov Mihail, ori, având în vedere cumulul de circumstanței atenuante identificate, precum și lipsa câtorva circumstanței agravante, instanța, în conformitate cu prevederile art.78 alin.(1) lit. a) Cod penal, era în drept să coboare pedeapsa la limita minimă prevăzută pentru infracțiunea comisă, sau altfel spus, nu avea

motive de a aplica pedeapsa în limita maximă a acesteia.

Apărarea a remarcat că inculpatul a manifestat bună-credință față de obligațiunile ce derivă din faptele comise, iar în acest sens, a garantat recuperarea cheltuielilor suportate în legătură cu tratarea lui Gribincea Vladislav, în mărime de 100.000 lei, fără a solicita confirmarea sumei date.

Instanța de judecată neîntemeiat a încasat suma de 103.551,64 lei, ori nu a probat-o în întregime, de altfel, apărarea a putut descifra doar o parte din bonurile anexate și nu le-a indicat în referința sa pe toate.

Astfel, a considerat că instanța urma să admită sumă de 100.000 lei, sau să facă un calcul minuțios a tuturor bonurilor de plată, care în mare parte sunt indescifrabile.

Încasarea sumei de 200.000 lei cu titlu de prejudiciu moral, este o soluție neargumentată și neproportională. Or, în pofida faptului că nici partea civilă nu a demonstrat întinderea prejudiciului moral și rezonabilitatea sumei de 900.000 lei pe care a solicitat-o, totuși inculpatul a conștientizat cauzarea unui prejudiciu moral părții vătămate pentru care își asumă responsabilitatea în limitele rezonabile, de a compensa prejudiciului moral în mărime de 100.000 lei

Apărarea a remarcat și faptul, că este neîntemeiată și abuzivă soluția aplicării sechestrului, din motivul că bunurile respective nu constituie proprietate exclusivă a lui Bahvalov Mihail, dar este o proprietate comună în devălmășie, iar aplicarea sechestrului pe acestea constituie o ingerință neîntemeiată și o încălcare flagrantă a dreptului de proprietate a persoanelor terțe.

În cadrul urmăririi penale, de la domiciliul lui Bahvalov Mihail au fost ridicate mai multe bunuri care nu au nici o tangență cu comiterea infracțiunii incriminate și care sunt bunuri proprietate comună a familiei Bahvalov: arma de model "Saiga", cal. 7,62x39mm, nr.xxxx, și arma de vânătoare de model "TOZ34", cal. 12x70 nr. XXXX. Bunurile în cauză sunt deținute legal de către Bahvalov Mihail și Bahvalov Natalia și constituie proprietate comună în devălmășie, iar careva impedimente prevăzute de lege întru restituirea lor proprietarilor, nu sunt.

Necâtând la faptul dat, instanța nici nu s-a expus cu referire la acestea.

3.3. Avocatul Bălănel Petru în numele părții vătămate Gribincea Andrei, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia în latura civilă și pronunțarea unei hotărâri, prin care să fie dispusă încasarea suplimentară din contul lui Bahvalov Mihail în beneficiul lui Gribincea Vladislav a sumei de 433 400 lei cu titlu de cheltuieli de tratament care urmează să fie suportate, a sumei de 31 200 lire engleze, conform cursului BNM la data executării, cu titlu de salariu ratat și a sumei de 900 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În argumentarea apelului, a invocat că, quantumul prejudiciului moral solicitat de partea vătămată în sumă de 900 000 lei, adică echivalentul a 45 000 euro, respectă principiul satisfacției echitabile, ori, instanța urmează să se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității iar suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de CtEDO în cauze similare.

Quantumul cheltuielilor viitoare de tratament în sumă de 216 720 lei, constituite: kinetoterapie - 74 880 lei; terapie ocupațională 30 grade – 65 040 lei; terapie cognitivă - 28 080 lei; fizioterapie 20 – 18 720 lei; cazare – 30 000 lei, iar în total 216 720 lei, din prescripțiile pentru reintegrare indicate de către medic și sunt rezonabile ca reieșind din clasamentul mediu al tarifelor practicate în acest domeniu, or, art.1420 alin.(2) Cod civil stabilește că, compensarea cheltuielilor ce vor fi suportate din vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății poate fi stabilită cu anticipație, în baza avizului

organului medical abilitat, inclusiv pentru achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare, ca foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport etc.

Un asemenea tratament este necesar a fi efectuat de către Gribincea Vladislav cu o periodicitate de 6 - 8 luni de cel puțin 2 ori.

Înscrisurile prezentate în primă instanță confirmă incontestabil achitarea de către LTD "Maxvel" a plăților salariale lui Gribincea Vladislav, dat fiind că în Marea Britanie majoritatea cetățenilor străini au acces la piața muncii după ce obțin codul de asigurare, nefiind obligatoriu contracte de muncă semnate, conform legislației muncii din Marea Britanie, explicată și expusă de Guvernul Marii Britanii pe situl respectiv.

Majoritatea persoanelor care lucrează sunt „angajați”, contractul nu trebuie să fie scris, el intră în vigoare din momentul în care persoana și angajatorul convin asupra termenilor și condițiilor de angajare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2019, apelul procurorului a fost respins, admise apelurile avocaților, casată parțial sentința în partea ce se referă la cheltuielile suportate pe viitor pentru tratament și reabilitare, în partea venitului (salariului) ratat și pronunțată o nouă hotărâre.

De la Bahvalov Mihail s-a încasat în beneficiul lui Gribincea Vladislav 452 340 lei cheltuieli ce urmează a fi suportate pe viitor în scopul continuării tratamentului și reabilitării sănătății, și suma de 31 200 lire engleze cu titlu de venit (salariu) ratat, convertite în valuta națională a Republicii Moldova la dată executării obligației.

Corpurile delictive - armă de model "Saiga", cal. 7,62x39 mm, nr. xxxx, și armă de vânătoare de model "TOZ-34", cal. 12x70 mm, nr. XXXX – s-au transmis MAI, pentru soluționarea sorții lor.

În rest sentința a fost menținută.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, prima instanță corect a stabilit că, inculpatul are loc permanent de trai, la evidența medicului narcolog nu se află, la evidența medicului psihiatru nu se află, nu are careva persoane la întreținere, anterior a comis infracțiune și a fost judecat, însă antecedentul penal este stins, vina în cele imputate a recunoscut-o, paguba cauzată prin infracțiune nu a recuperat-o, acțiunea civilă recunoscând-o parțial.

Prin urmare, pedeapsa de 7 ani 6 luni închisoare cu executare în penitenciar de tip închis, numită inculpatului Bahvalov Mihail, este echitabilă și proporțională faptei prejudiciabile comise.

De asemenea, prima instanță corect a stabilit mărimea prejudiciului material.

Partea civilă și partea vătămată pot pretinde la repararea prejudiciului sub forma venitului ratat, doar în cazul existenței unui venit legal. Existența unui venit legal presupune, în mod inevitabil, și limitarea probelor prin care acest venit poate fi dovedit. În cazul părții civile, venitul ratat constă în pierderile salariului ratat. Astfel, partea civilă a probat venitul ratat prin contractul de muncă.

Conform art.2034 alin.(2) Codul civil, compensarea cheltuielilor ce vor fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății poate fi stabilită cu anticipație, în baza avizului organului medical abilitat, inclusiv pentru achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare, ca foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport etc.

În această ordine de idei, instanța de apel a menționat că, partea civilă a prezentat probe suficiente pentru justificarea necesității și quantumului tratamentului viitor.

La fel, prima instanță a stabilit în mod întemeiat și echitabil quantumul prejudiciului

moral. Totodată, prima instanță nu a decis soarta a două arme, care au fost ridicate de organul de politie, fapt ce urmează a fi reparat.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Stăvilă Mihail în numele inculpatului Bahvalov Mihail, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă; restituite proprietarilor Bahvalov Mihail și Bahvalov Natalia a corpurilor delictive: arma de marca "Saiga", cal. 7,62x39mm, nr. xxxx și arma de vânatoare de marca/model "TOZ-34", cal. 12x70 nr. XXXX; admisă parțial acțiunea civilă, doar în sumă de 250 000 lei, în fiind respinsă ca neîntemeiată; revocarea sechestrului aplicat pe bunurile lui Bahvalov Mihail, în partea ce va depăși suma încasată.

În argumentarea recursului partea apărării a invocat că, instanțele neîntemeiat au ignorat prevederile art.76 alin.(1), (2) Cod penal, ori, partea apărării a demonstrat prezența circumstanțelor atenuante și anume: recunoașterea vinovăției, anterior nu a fost tras la răspundere penală, la locul de trai se caracterizează pozitiv, recunoaște acțiunea civilă parțial, a contribuit la reabilitarea părții vătămate.

Deci, eronat a fost respinsă solicitarea apărării întru micșorarea pedepsei corespunzător circumstanțelor atenuante, ori, faptul că cauza penală a fost examinată în ordinea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, nu constituie un impediment întru reținerea acestora și în calitate de circumstanțe atenuante cu aplicarea ulterioară a efectelor prescrise de lege.

Cât privește reținerea de instanțe ca circumstanță agravantă în temeiul art.77 Cod penal a faptului că Bahvalov Mihail a comis infracțiunea în stare de ebrietate, contravine legii, or starea de ebrietate, în temeiul prevederilor art.97 Cod de procedură penală coroborat la art.134¹² Cod penal, urmează a fi demonstrată prin prelevarea de probe biologice și nicidecum nu poate fi dedusă.

Susține apărarea că, actele suplimentare prezentate instanței de apel de partea civilă și anume plan de tratament ambulatoriu de reabilitare, în sumă de 452 340 lei, care a fost emis la 15.12.2018, însă ulterior datei respective, o bună parte din tratamentele prescrise au fost deja efectuate și achitate, fapt ce se confirmă prin actele suplimentare anexate de reclamant. Astfel, partea civilă, a dus în eroare instanța de apel, or, în cererea sa de apel dublează cheltuielile solicitate, atribuindu-le atât la cheltuieli de viitor cât și la cheltuieli deja suportate.

Tot din actele prezentate, se deduce o sumă eronată pentru „cazarea” părții vătămate în mărime de 54 000 lei, care la fel urmează a fi considerată neîntemeiată, or, centrul de reabilitare Neokinetica se află în mun. Chișinău, unde de facto își are domiciliul și partea vătămată Gribincea Vladislav (or. Chișinău, str. Botanica Veche nr.43/1 ap.42), context în care, cazarea în centrul de reabilitare este o alegere a susnumitului dar nu și o necesitate, fapt care denotă caracterul neîntemeiat al solicitării respective.

Prin urmare, instanța de apel neîntemeiat a dispus încasarea suplimentară a sumei de 433 440 lei cu titlu de tratament ce urmează a fi suportat, or partea civilă nu a prezentat dovada necesității acestora, a inclus în suma dată cheltuieli suportate deja, dar și din considerentul că a inclus sume iraționale pentru cazare și careva consultații. În acest sens, cu titlu de cheltuieli de viitor rezonabilă este suma propusă de Bahvalov Mihail și încasată de instanța de fond în mărime de 50 000 lei.

Cât privește soluția instanței de apel privind încasarea sumei de 31 200 lire sterline, cu titlu de salariu ratat, această sumă este neîntemeiată dar și contrară prevederilor legale,

ori, legea expres obligă partea civilă de a demonstra sursa de venit, durata contractului, precum și salariul cuvenit. Mai mult, partea civilă nu a prezentat nici o dovadă legală care să demonstreze că între Gribincea Vladislav și careva companie din Anglia era semnat un contract de muncă, iar alegația că în Anglia se muncește fără contracte de muncă o considerăm una declarativă, iar al doilea aspect este că suma de 31 200 lire engleze a rămas neschimbată, fapt care încă odată denotă caracterul dubios al pretenției respective or, se deduce că careva contract de muncă, cu indicarea funcției, ocupației și termenului pe care ar fi fost angajat Gribincea Vladislav, cu adevărat nu există.

În această ordine de idei, neîntemeiat s-a încasat suma de 103 551,64 lei, ori, nu fost probată în întregime, de altfel, apărarea a putut descifra doar o parte din bonurile anexate și nu le-a indicat în referința sa pe toate. Deci, instanța urma să admită pretenția dată, anume în sumă de 100 000 lei, sau să facă un calcul minuțios a tuturor bonurilor de plată, or apărarea nu le-a putut descifra în mare parte.

Cât privește încasarea sumei de 200 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, este una neargumentată și neproportională. Ori, în pofida faptului că partea civilă nu a demonstrat întinderea prejudiciului moral și rezonabilitatea sumei de 900 000 lei pe care continuă să o solicite, totuși, Bahvalov Mihail a conștientizat cauzarea unui prejudiciu moral părții vătămate Gribincea Vladislav pentru care își asumă responsabilitatea în limitele rezonabile, considerente din care a propus, și își menține propunerea de a compensa prejudiciului moral cauzat, în mărime de 100 000 lei.

Este neîntemeiată și abuzivă soluția aplicării sechestrului, atât din considerentele expuse imediat-anterior, cât și din motivul că bunurile respective nu constituie proprietate exclusivă a lui Bahvalov Mihail, dar este o proprietate comună în devălmășie, iar aplicarea sechestrului pe acestea constituie o ingerință neîntemeiată și o încălcare flagrantă a dreptului de proprietate a persoanelor terțe. La fel, este neîntemeiată soluția aplicării sechestrului pe toate bunurile inculpatului Bahvalov Mihail, ori, valoarea acestora depășesc substanțial suma prejudiciului încasat prin sentință, iar surplusul încasat prin decizie este contrar prevederilor legii.

6. Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2019, a fost admis recursul ordinar, casată decizia instanței de apel, în partea privind soluțiile: „*Se încasează de la Bahvalov Mihail în beneficiul dlui Gribincea Vladislav suma de 452 340 lei cu titlu de cheltuieli ce urmează a fi suportate pe viitor în scopul continuării tratamentului și reabilitării sănătății și suma de 31 200 lire engleze cu titlu de venit (salariu) ratat. Sumele indicate în valută străină urmează a fi convertite în valuta națională a Republicii Moldova la data executării obligației. Corpurile delictive - armă de model Saiga, cal. 7,62x39mm, nr. xxxx și armă de vânătoare de model TOZ-34, cal. 12x70mm, nr. XXXX - se transmit Ministerului Afacerilor Interne pentru soluționarea sorții lor*”, cu dispunerea rejudecării cauzei în partea vizată de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia contestată, în privința inculpatului Bahvalov Mihail, au fost menținute.

6.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de recurs a indicat, că instanțele de fond, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat au ținut cont de prevederile art.art.61, 75 Cod penal, 364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, or, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu

prevederile legale, fiind una echitabilă și proporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, cât și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Instanța de recurs a menționat că, în descriptivul deciziei lipsește cu desăvârșire argumentarea instanței, fondată pe probe concrete și raportate la norme de drept, privind soluțiile indicate în dispozitiv: *„de încasat în beneficiul lui V. Gribincea suma de 452.340 lei cu titlu de cheltuieli ce urmează a fi suportate pe viitor în scopul continuării tratamentului și reabilitării sănătății, precum și suma de 31 200 lire engleze cu titlu de venit (salariu) ratat, convertite în valuta națională a Republicii Moldova la data executării obligației... Corpurile delictive - armă de model "Saiga", cal. 7,62x39 mm, nr. xxxx, și armă de vânătoare de model "TOZ-34", cal. 12x70 mm, nr. XXXX – s-au transmis MAI, pentru soluționarea sorții lor”*.

Totodată, instanța de recurs a precizat că, instanța de apel nu a apreciat fiecare probă, în aspectul laturii civile, administrată pe caz separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, și nu a indicat motivele pentru care a respins probele apărării în aspectul chestiunii privind corpurile delictive, or, statuările sumare și divergente ale instanței că: *„prima instanță corect a stabilit mărimea prejudiciului material..., existența unui venit legal presupune, în mod inevitabil, și limitarea probelor prin care acest venit poate fi dovedit..., astfel, partea civilă a probat venitul ratat prin contractul de muncă..., compensarea cheltuielilor ce vor fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății poate fi stabilită cu anticipație, în baza avizului organului medical abilitat, inclusiv pentru achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare, ca foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport etc..., ori, partea civilă a prezentat probe suficiente pentru justificarea necesității și cuantumului tratamentului viitor..., la fel, prima instanță a stabilit în mod întemeiat și echitabil cuantumul prejudiciului moral..., totodată, prima instanță nu a decis soarta a două arme, care au fost ridicate de organul de poliție, fapt ce urmează a fi reparat”*, nu corespund criteriilor de drept privind aprecierea probelor și circumstanțelor cauzei prescise în art. 101 Cod de procedură penală.

Mai mult, instanța de recurs a stabilit că, instanța de apel contrar prevederilor art.414 alin.(5) Cod de procedură penală, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul părții apărării, expunându-se evaziv și neclar, precum și nu a examinat chestiunile esențiale care au fost invocate, cum ar fi: *„restituirea proprietarilor Bahvalov M. și Bahvalov N. a corpurilor delictive: arma de marca "Saiga", cal. 7,62x39mm, nr. xxxx și arma de vânătoare de marca/model "TOZ-34", cal. 12x70 nr. XXXX, admiterea acțiunii civile doar în sumă de 250.000 lei, cu revocarea sechestrului aplicat pe bunurile lui Bahvalov M., în partea ce va depăși suma încasată. Instanța de judecată neîntemeiat a încasat suma de 103.551,64 lei, ori nu a probat-o în întregime, de altfel, apărarea a putut descifra doar o parte din bonurile anexate și nu le-a indicat în referința sa pe toate. Deci, instanța urma să admită sumă de 100.000 lei, sau să facă un calcul minuțios a tuturor bonurilor de plată, care în mare parte sunt indescifrabile. Încasarea sumei de 200.000 lei cu titlu de prejudiciu moral, este o soluție neargumentată și neproporțională. Or, în pofida faptului că nici partea civilă nu a demonstrat întinderea prejudiciului moral și rezonabilitatea sumei de 900.000 lei pe care a solicitat-o, totuși inculpatul a conștientizat cauzarea unui prejudiciu moral părții vătămate pentru care își asumă responsabilitatea în*

limitele rezonabile, de a compensa prejudiciului moral în mărime de 100.000 lei. Este neîntemeiată și abuzivă soluția aplicării sechestrului, din motivul că bunurile respective nu constituie proprietate exclusivă a lui Bahvalov M., dar este o proprietate comună în devălmășie, iar aplicarea sechestrului pe acestea constituie o ingerință neîntemeiată și o încălcare flagrantă a dreptului de proprietate a persoanelor terțe. În cadrul urmăririi penale, de la domiciliul lui Bahvalov M. au fost ridicate mai multe bunuri care nu au nici o tangență cu comiterea infracțiunii incriminate și care sunt bunuri proprietate comună a familiei Bahvalov: arma de model "Saiga", cal. 7,62x39mm, nr. xxxx, și arma de vânătoare de model "TOZ34", cal. 12x70 nr. XXXX. Bunurile în cauză sunt deținute legal de către Bahvalov M. și Bahvalov N. și constituie proprietate comună în devălmășie, iar careva impedimente prevăzute de lege întru restituirea lor proprietarilor, nu sunt".

De asemenea, instanța de recurs a subliniat și faptul că dispozitivul este expus neclar, deoarece sentința nu a fost casată și în partea nesoluționării chestiunii cu privire la corpurile delictive, însă instanța de apel a dispus neclar că: „Corpurile delictive - armă de model "Saiga", cal. 7,62x39 mm, nr. xxxx, și armă de vânătoare de model "TOZ-34", cal. 12x70 mm, nr. XXXX – s-au transmis MAI, pentru soluționarea sorții lor”, adoptând astfel și o soluție care nu este prevăzută în art.162 Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de recurs a conchis că, în decizie, instanța de apel urmează să analizeze argumentele importante invocate de apelant, motivând temeiurile de fapt și de drept, ce conduc la admiterea sau la respingerea acestora, să aprecieze probele, în urma unei evaluări în ansamblu și să verifice pretențiile materiale, inclusiv și a corpurilor delictive.

În opinia instanței de recurs, situația descrisă nu poate fi corectată în recurs, fiind constatată o încălcare flagrantă comisă de către instanța de apel a prevederilor art.art.394 și 395 Cod de procedură penală, or, conform art.419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător, și prin urmare constatându-se că instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, temei ce se încadrează în prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2020, au fost admise apelurile avocaților, casată sentința primei instanțe, în partea civilă și a soluționării chestiunii privind soarta corpurilor delictive, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

A fost dispusă încasarea din contul lui Bahvalov Mihail în beneficiul succesorului părții vătămate Gribincea Vladislav, Gribincea Andrei, suma de 100 000 lei, cu titlu de prejudiciul material și suma de 150 000 lei, cu titlu de prejudiciul moral, în rest pretențiile din acțiunea civilă înaintată de Gribincea Vladislav, au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Corpurile delictive - armă de model "Saiga", cal. 7,62x39 mm, nr. xxxx, și armă de vânătoare de model "TOZ-34", cal. 12x70 mm, nr.XXXX a fost dispusă restituirea proprietarilor Bahvalov Mihail și Bahvalov Natalia.

7.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel ținând cont de indicațiile instanței de recurs s-a expus doar în latura civilă și a corpurilor delictive.

Astfel, instanța de apel a menționat că, succesorul părții vătămate Gribincea Vladislav, Gribincea Andrei a înaintat acțiune civilă (f.d.180-229, vol. II), prin care a solicitat dispunerea încasării din contul lui Bahvalov Mihail în beneficiul lui Gribincea Vladislav suma de 104 116 lei moldovenești și 16 353 lei românești (conform cursului BNM la data executării) cu titlu de cheltuieli de tratament suportat pentru restabilirea sănătății; încasarea din contul lui Bahvalov Mihail în beneficiul lui Gribincea Vladislav

suma de 500 000 lei cu titlu de cheltuieli de tratament care urmează să fie suportate; încasarea din contul lui Bahvalov Mihail în beneficiul lui Gribincea Vladislav a sumei de 31 200 lire engleze conform cursului BNM la data executării, cu titlu de salariu ratat; încasarea din contul lui Bahvalov Mihail în beneficiul lui Gribincea Vladislav a sumei de 900 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Instanța de apel a constatat, că partea vătămată Gribincea Vladislav a suferit traumatisme grave, la moment necesită tratament de lungă durată cu măsuri de recuperare, fiindu-i prescrise un șir de medicamente necesare întrebuințării sistematice. Ca urmare a comiterii infracțiunii partea vătămată a suferit defect osos la cap, s-a deformat țesutul osos, trebuie operat în vederea inserării implantului.

Instanța de apel a menționat, că prin caracterul vătămărilor cauzate părții vătămate, i s-a cauzat suferințe fizice de o intensitate foarte înaltă, partea vătămată s-a aflat în comă, a pierdut speranța că va putea avea în viitor o viață normală și se va putea încadra în câmpul muncii, prin aceasta cauzând-i-se suferințe psihice considerabile.

Astfel, instanța de apel a reținut că, prin cererea de apel, succesorul părții vătămate Gribincea Andrei reprezentat de avocatul Bălănel Petru, a solicitat să fie încasată suplimentar din contul lui Bahvalov Mihail în beneficiul lui Gribincea Vladislav suma de 433 440 lei cu titlu de cheltuieli de tratament care urmează să fie suportate, încasarea din contul lui Bahvalov Mihail în beneficiul lui Gribincea Vladislav a sumei de 31 200 lire engleze, conform cursului BNM la data executării, cu titlu de salariu ratat, încasarea din contul lui Bahvalov Mihail în beneficiul lui Gribincea Vladislav a sumei de 900 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Totodată, instanța de apel a stabilit că, avocatul Stavilă Mihail în numele inculpatului Bahvalov Mihail, au solicitat admiterea acțiunii civile doar în partea sumei de 50 000 lei, cu titlu de tratament de viitor și cheltuielile pentru tratament suportate de partea vătămată Gribincea Veaceslav, în sumă de 100 000 lei, iar în partea prejudiciului moral, inculpatul Bahvalov Mihail recunoaște suma de 100 000 lei, în rest, acțiunea civilă, solicită să fie respinsă, ca nemotivată.

Instanța de apel a specificat că, pretenția înaintată de succesorul părții vătămate Gribincea Andrei, privind încasarea sumei de 433 440 lei cu titlu de cheltuieli de tratament care urmează să fie suportate pe viitor, a considerat-o parțial întemeiată și care urmează a fi admisă doar în mărime de 150 000 lei, dintre care 50 000 lei pentru tratament în viitor, iar 100 000 lei prejudiciul material suportat în urma infracțiunii. Această sumă a fost demonstrată prin probele anexate la dosar, cât și a fost recunoscută de către inculpat, or, anume ca urmare a infracțiunii comise de Bahvalov Mihail la data de 28.12.2017, partea vătămată Gribincea Vladislav a suferit vătămări corporale grave, legătura de cauzalitate dintre acțiune și urmările survenite fiind dovedită. Totodată, în cazul suportării unor cheltuieli pe viitor, partea vătămată și succesorul acestuia nu vor fi lipsiți posibilitatea de a le încasa, în cazul efectuării acestora de către ultimii.

Instanța de apel a indicat că, persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire, atât pentru dauna materială cât și cea morală cauzată, întrucât partea vătămată a suportat mai multe intervenții chirurgicale și urmează să mai suporte în viitorul apropiat implantul, a devenit invalid, instanța de apel va admite parțial acțiunea civilă în parte ce tine de repararea daunei materiale, inclusiv costurile de restabilire a sănătății, în mărimea enunțată supra.

Cu referire la dauna morală, instanța de apel a lua în considerație suferințele fizice

ale victimei, pierderea speranței de viață, pierderea onoarei prin defăimare, or, se prezumă că vătămarea integrității corporale cauzează inevitabil anumite suferințe psihice.

Astfel, prin acțiunea civilă și cererea de apel, succesorul părții vătămate Gribincea Andrei a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 900 000 lei de la inculpatul Bahvalov Mihail, instanța de apel a considerat această pretenție, parțial întemeiată, or, suma de 900 000 lei, este exagerată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana inculpatului, cât și de comportamentul acestuia după comiterea infracțiunii, care a recunoscut vinovăția, solicitând examinarea cauzei în ordinea prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală.

Instanța de apel a constatat că, partea vătămate Gribincea Vladislav, a avut de suportat și un prejudiciu de natură morală. Estimarea daunei morale suportate de către ultimul se probează prin faptul că, el a avut de suportat prejudicii cauzate personalității afective, categorie în care intră suferințele de categorie psihică, care s-au manifestat prin stare de stres și nesiguranță pentru viitorul său.

Prin urmare, cerințele succesorul părții vătămate Gribincea Andrei, în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 900 000,00 lei sunt exagerate, or, instanța a considerat că, suma în mărime de 150 000 lei, este echitabilă și în corespundere cu circumstanțele comiterii de către inculpatul Bahvalov Mihail, a acțiunilor ilegale îndreptate împotriva lui Gribincea Veaceslav.

Cu referire la argumentele apărării cu privire la încasarea sumei de 31 200 lire englezești, cu titlu de venit ratat, instanța de apel a menționat că acesta nu poate fi reținut, or, în această parte a pretențiilor instanța de fond corect a reținut că, nu au fost prezentate probe întru confirmarea lor, iar contractul prezentat nu demonstrează relațiile de muncă între Veaceslav Gribincea și LTD „Maxvel”, or, acesta a fost prezentat fără a conține semnăturile angajatorului, cât și ale angajatului, precum nici nu este ștampilat în modul corespunzător, pentru a confirma legalitatea actului prezentat.

Potrivit declarațiilor succesorului părții vătămate Gribincea Vladislav, Gribincea Andrei, care este fratele victimei, se constată că, partea vătămată Gribincea Vladislav până la momentul incidentului a activat pe teritoriul Republicii Moldova în calitate de antrenor la Federația sportivă de kikbox, iar în trecut a fost un sportiv de performanță la nivel național și internațional, campion mondial la kikbox.

În acest sens, instanța de apel a conchis că nu este nici o mențiune precum că, ultimul a activat peste hotarele țării și anume, în Marea Britanie, or, în argumentarea acestor pretenții succesorul părții vătămate Gribincea Andrei nu a demonstrat cât timp, din ce angajament sau contract derivă de a fi încasate 31 200 lire englezești.

Cu referire la argumentele apărării Stavilă Mihail în numele inculpatului Bahvalov Mihail, privind confiscarea specială a armei de model Saiga, cal. 7,62x39mm, nr.xxxx și armei de vânătoare de model TOZ-34, cal. 12x70 nr. XXXX, instanța de apel a conchis că urmează a fi restituite proprietarilor Bahvalov Mihail și Bahvalov Natalia.

În acest sens, instanța de apel a reținut că prima instanță neîntemeiat a dispus confiscarea și transmiterea armei de model Saiga, cal. 7,62x39mm, nr. xxxx și armei de vânătoare de model TOZ-34, cal. 12x70 nr.XXXX Inspectoratului General de Poliție al MAI al RM, or, potrivit art.106 alin.(1) și (2) Cod penal, confiscarea specială constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor. În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite sau nu pot fi recuperate, se confiscă contravaloarea acestora. Sunt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare): a) utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni; b) rezultate din infracțiuni, precum și orice

venituri din valorificarea acestor bunuri; c) date pentru a determina săvârșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor; e) deținute contrar dispozițiilor legale; f) convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni și din veniturile de la aceste bunuri; g) care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. (3) Confiscarea specială se aplică persoanelor care au comis fapte prevăzute de prezentul cod. Pot fi supuse confiscării speciale și bunurile menționate la alin.(2), dar care aparțin altor persoane și care le-au acceptat știind despre dobândirea ilegală a acestor bunuri. Confiscarea specială se poate aplica chiar dacă făptuitorului nu i se stabilește o pedeapsă penală.

Astfel, instanța de apel a constatat că urmare a percheziției efectuate la domiciliul inculpatului Bahvalov Mihail au fost ridicate mai multe bunuri, printre care și arma de model Saiga, cal. 7,62x39mm, nr.xxxx și arma de vânătoare de model TOZ-34, cal. 12x70 nr.XXXX, care aparține cu drept de proprietate soților Bahvalov, Natalia și Mihail și care sunt înregistrate în modul corespunzător, fiind deținute legal de către ultimii.

Analizând circumstanțele cauzei și cele expuse supra, instanța de apel a conchis că, obiectul utilizat pentru comiterii infracțiunii îl constituie pistolul de model „CZ-83” de calibru 9x18 mm., dar nicidecum arma de model Saiga, cal. 7,62x39mm, nr.xxxx sau arma de vânătoare de model TOZ-34, cal. 12x70 nr.XXXX, care au fost ridicate în cadrul percheziției la domiciliu inculpatului Bahvalov Mihail.

8. Avocatul Bălănel Petru în numele părții vătămate Gribincea Andrei, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicită casarea acesteia în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care să fie dispusă încasarea suplimentară din contul lui Bahvalov Mihail în beneficiul lui Gribincea Vladislav a sumei de 433 400 lei cu titlu de cheltuieli de tratament care urmează să fie suportate, a sumei de 31 200 lire engleze, conform cursului BNM la data executării, cu titlu de salariu ratat și a sumei de 900 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În argumentarea recursului partea apărării a menționat că quantumul prejudiciului moral solicitat de partea vătămată în sumă de 900 000 lei, adică echivalentul a 45 000 euro, respectă principiul satisfacției echitabile, or, instanța urmează să se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității iar suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de CtEDO în cauze similare.

Susține apărarea că, quantumul cheltuielilor viitoare pentru tratament în sumă de 216 720 lei, constituite: kinetoterapie - 74 880 lei; terapie ocupațională 30 grade – 65 040 lei; terapie cognitivă - 28 080 lei; fizioterapie 20 – 18 720 lei; cazare – 30 000 lei, iar în total suma de 216 720 lei, se compun din prescripțiile pentru reintegrare indicate de către medic și sunt rezonabile ca e reieșind din clasamentul mediu al tarifelor practicate în acest domeniu, or, art.1420 alin.(2) Cod civil, stabilește că, compensarea cheltuielilor ce vor fi suportate din vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății poate fi stabilită cu anticipație, în baza avizului organului medical abilitat, inclusiv pentru achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare, ca foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport etc.

Un asemenea tratament este necesar a fi efectuat de către Gribincea Vladislav cu o periodicitate de 6 - 8 luni de cel puțin 2 ori.

În continuare, a invocat că, înscrisurile prezentate în primă instanță confirmă incontestabil achitarea de către LTD ”Maxvel” a plăților salariale lui Gribincea Vladislav, dat fiind că în Marea Britanie majoritatea cetățenilor străini au acces la piața muncii după ce obțin codul de asigurare, nefiind obligatoriu contracte de muncă semnate, conform

legislației muncii din Marea Britanie, explicată și expusă de Guvernul Marii Britanii pe situl respectiv.

Reiterează, că majoritatea persoanelor care lucrează sunt „angajați”, contractul nu trebuie să fie scris, el intră în vigoare din momentul în care persoana și angajatorul convin asupra termenilor și condițiilor de angajare.

9. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursului depus de partea apărării, și a pledat pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat. Susține acuzarea, că motivele invocate în recurs, au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel și o altă opinie asupra probelor care au fost puse la baza hotărârii, nu poate fi temei pentru reexaminarea cauzei.

10. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide că, acestea urmează a fi respins ca inadmisibile, din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este declarat peste termen sau inadmisibil).

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit dispozițiilor art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal constată, că conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 14 iulie 2020 (f.d.68-73, vol. IV), a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel în prezența avocatului Bălănel Petru, cu înștiințarea acestuia despre pronunțarea și primirea deciziei integrale, ulterior fiind amânată pronunțarea deciziei motivate pentru data de 08 septembrie 2020.

Reieșind din actele cauzei, rezultă că la data stabilită – 08 septembrie 2020, avocatul Bălănel Petru, din motive necunoscute, nu s-a prezentat la pronunțarea deciziei motivate, însă la 18 septembrie 2020, în adresa acestuia a fost expediată copia deciziei motivate, potrivit scrisorii anexate la materialele dosarului (f.d.91, vol. IV).

Așadar, în speță, termenul de declarare a recursului conform art.422 Cod de procedură penală, a început să curgă din 09 septembrie 2020, iar ultima zi pentru declararea recursului fiind 09 octombrie 2020, pe când recursul ordinar declarat de avocatul Bălănel Petru a fost depus la 26 octombrie 2020, prin urmare, cu omiterea termenului de 30 de zile stabilit de lege.

În astfel de circumstanțe, rezultă că recursul declarat de avocatul Bălănel Petru, urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece este depus peste termen.

Colegiul penal menționează că, termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca inadmisibil fiind tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului

ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

11. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Bălănel Petru în numele părții vătămate Gribincea Andrei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2020, în cauza penală în privința lui *Bahvalov Mihail xxxx*, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 15 octombrie 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Craiu Nicolae